

دایرة المعارف ناسیونالیسم

زیر نظر:

الکساندر ماتیل

جلد اول: مفاهیم اساسی (آ-خ)

سرپرستان ترجمه فارسی:

کامران فانی — محبوبه مهاجر

کتابخانه تخصصی وزارت امور خارجه

تهران، زمستان ۱۳۸۳

فهرست‌نویسی پیش از انتشار

Motyl, Alexander J.

ماتیل، الکساندر، ۱۹۵۳ - م

دایرةالمعارف ناسیونالیسم / زیر نظر الکساندر ماتیل؛ سرپرستان ترجمه فارسی کامران فانی، محبوبه مهاجر. - تهران: وزارت امور خارجه، کتابخانه تخصصی، ۱۳۸۳.
ج ۳

ISBN 964- 361 - 263 - 5 : ۲۸۰۰۰۰ ریال (دوره)

ISBN 964- 361 - 260 - 0 : (ج. ۱)

ISBN 964- 361 - 261 - 9 : (ج. ۲)

ISBN 964- 361 - 262 - 7 : (ج. ۳)

The Encyclopedia of Nationalism, c2001.

عنوان اصلی:

فهرست‌نویسی براساس اطلاعات فیبا (فهرست‌نویسی پیش از انتشار).

۱. ملی‌گرایی - دایرةالمعارفها. ۲. ملی‌گرایی - تاریخ - دایرةالمعارفها. الف. فانی، کامران، ۱۳۲۳

- ، مترجم. ب. مهاجر، محبوبه (مرادی)، ۱۳۲۳ - ، مترجم. ج. ایران. وزارت امور خارجه. کتابخانه تخصصی. د. عنوان.

۳۲۰/۵۴۰۳

JC ۳۱۱ / م ۲ د ۲

۱۳۸۳

م ۸۳ - ۴۱۳۱۳

کتابخانه ملی ایران

نام کتاب : دایرةالمعارف ناسیونالیسم

زیر نظر : الکساندر ماتیل

سرپرستان ترجمه فارسی،

جلد اول : کامران فانی - محبوبه مهاجر

صفحه‌آرایی و سرپرستی

حروف‌نگاری : سید محمود بنی فاطمی

طراحی روی جلد : فاطمه حاجی محمدخان

لیتوگرافی، چاپ و صحافی : مرکز چاپ و انتشارات وزارت امور خارجه

ناشر : کتابخانه تخصصی وزارت امور خارجه

سال نشر : زمستان ۱۳۸۳

شمارگان : ۱۰۰۰ دوره

قیمت : (دوره سه جلدی) ۲۸۰۰۰۰ ریال

کلیه حقوق محفوظ است.

دایرة المعارف ناسیونالیسم

زیز نظر : الکساندر ماتیل

سرپرستان ترجمه فارسی : کامران فانی — محبوبه مهاجر

مترجمان جلد اول : پری آرموند، محمدحسین آهویی، منوچهر بیگدلی خمسه،
نسرین طباطبایی، احد علیقلیان، حسین کمالی،
مجدالدین کیوانی، فریدون مجلسی، فریبرز مجیدی،
نورالله مرادی، محبوبه مهاجر، هرمز همايون پور

حروف نگاری : علی رحیمی، هانیه سلحشور فرد

صفحه آرایی

و سرپرستی حروف نگاری : سید محمود بنی فاطمی

پیشگفتار

اگرچه «وطن دوستی» و «میهن پرستی» سابقه‌ای بس کهن در تاریخ بشری دارد، و رد آن را می‌توان تا اساطیر پیگیری کرد، «ناسیونالیسم» (ملی‌گرایی یا ملیت‌گرایی) پدیده‌ای نسبتاً جدید است و از عمر آن بیش از چهار سده نمی‌گذرد. کاری که «آرش کمانگیر» کرد - جان خود را به تیر بخشید تا مرز «ایران شهر» را هرچه دورتر برد - از سر غیرت «میهن پرستی» بود، تا خطه و سرزمینی که از آن «ما» و «قوم ما» است فراخ‌تر از خطه و سرزمین «آنها» و «قوم آنها» باشد.

لیکن با اتفاقاتی که در چهار سده پیش رخ داد - از جمله رواج صنعت چاپ، اصلاح دینی، انقلاب صنعتی، و ظهور دولت ملی - پدیده جدیدی پا به میدان نهاد که «ناسیونالیسم» بود و با رشد لیبرالیسم - و همپای آن - رشد کرد و «ناسیونالیسم مدنی» را آفرید که در مقابل «ناسیونالیسم قومی» قرار گرفت. «ملت» (nation) که در قرون وسطا به «بیگانگان» اطلاق می‌شد (و اصلاً از واژه nation لاتینی به معنای «زاده شده» گرفته شده بود)، معنایی جدید یافت و به سه گونه مختلف و متفاوت - در انگلستان، فرانسه، و آلمان - تاریخ‌ساز شد و «ناسیونالیسم» را رشد و توسعه داد. هر ملتی هویت خاص خود را یافت و نمادها و نشانه‌های ویژه‌ای را برگزید - از جمله سرود ملی و پرچم - که موسیقی، کلام، رنگ و شکل آنها، هر یک، بازنمون و بیانگر جلوه‌ای از جلوه‌های گونه‌گون آن ملت و ملیت بود. هر یک از افراد کشور خود را جزء و عنصری از ملت می‌دید، بی‌آنکه خود ملت را به چشم ببیند و این مجور بحث بندیکت اندرسون است در کتاب اجتماع‌های خیالی.

ناسیونالیسم، در همین عمر نسبتاً کوتاه خود - هم سازنده بود و هم مخرب. جوزپه ماتیسی، باکمک ناسیونالیسم، وحدت ایتالیا را فراهم آورد و ایتالیای یکپارچه و متحد را ساخت. جورج واشینگتون استقلال آمریکا را از انگلستان گرفت، گاندی، ماندلا، سیمون بولیوار، سوکارنو، و دهها رهبر ناسیونالیست آسیایی، آفریقایی و آمریکای لاتینی به کسب استقلال از استعمارگران نائل آمدند. در مقابل هیتلر و موسولینی با قدرت «ناسیونالیسم» جنگی برپا کردند که میلیونها کشته، معلول و آواره برجا گذاشت و دنیایی را که در پاره‌ای از نقاط آن چیزی باقی نماند، مگر تلی از خاک. این وجه ناسیونالیسم را پس از فروپاشی بلوک کمونیست در اروپای شرقی - بخصوص در یوگسلاوی - شاهد بودیم که ناسیونالیسم قومی چگونه به نابودی افراد بشر کمر بست و نسل‌کشی کرد.

حرکت سپاهیان ناپلئون برای اشاعه و گسترش مفاهیم آزادی‌خواهی انقلاب فرانسه تأثیری ژرف در

گسترش ناسیونالیسم نهاد و موجب بیداری سایر ملتها شد تا برای کسب استقلال قیام کنند. همچنین، در پایان جنگ جهانی اول و دوم، ملل تحت ستم و مستعمره به پا خاستند. دولتهای ملی در کشورهای جهان سوم خواستار اعمال حاکمیت خود بر منابع ملی خود شدند و رو در روی قدرتهای بزرگ قرار گرفتند. اگرچه جملگی آنها به پیروزی نرسیدند، لیکن اثرات سازنده خود را باقی گذاشتند، از جمله ملی شدن صنعت نفت در ایران و ملی کردن کانال سوئز در مصر و نقشی که دکتر مصدق و ناصر در انجام این مهم برعهده داشتند.

پس از فروپاشی اتحاد شوروی و بلوک کمونیستی در اروپای شرقی - خصوصاً پس از کشمکشها و جنگهایی که در آسیای مرکزی، قفقاز و اروپای شرقی رخ داد - که در چند مورد به کشتار و نسل کشی انجامید - متخصصان و صاحب نظران علوم اجتماعی شدت نگران شدند. در همه این موارد پای «ناسیونالیسم» در میان بود و جملگی خود را بر حق می دانستند و «دیگری» را سزاوار هرگونه تنبیه. از اینرو در سالهای اخیر مطالعات و کتابهای بسیاری در این زمینه منتشر شده است، از آن جمله است دایرةالمعارف ناسیونالیسم که ترجمه فارسی آن اکنون پیش روی شماست.

دایرةالمعارف ناسیونالیسم را «آکادمیک پرس» در سال ۲۰۰۱ منتشر کرده است. سرپرست و سرویراستار آن - از دانشگاه راتگرز - الکساندر ماتیل (A. Motyl) است. در کنار سرپرست، شورای مشاوران قرار دارد مرکب از بیست نفر از متخصصان مشهور در حوزه علوم اجتماعی که اسامی بسیاری از آنها در متن کتاب آمده و به نظرات، آرا و کتابهای آنها اشاره و استناد شده است.

دایرةالمعارف ناسیونالیسم - در زبان اصلی - در دو جلد منتشر شده است: جلد اول به «مفاهیم اساسی» اختصاص داده شده است. مجموعاً ۴۶ مقاله که برخی از آنها به صورت رساله های مفصل است، شامل بررسیهای تاریخی مناطق جغرافیایی جهان (آسیای جنوب شرقی، آسیای جنوبی، آسیای شرقی، آمریکای شمالی، آمریکای جنوبی، اروپای غربی، اروپای شرقی، خاورمیانه و...)، مضامین اساسی (مردم شناسی، دین، اقتصاد، نظریه سیاسی، جنسیت، تاریخ و...) در ارتباط با ناسیونالیسم، و موضوعاتی چون هنر و فرهنگ، دموکراسی، توسعه، ایدئولوژی، و... باز هم در ارتباط با ناسیونالیسم.

جلد دوم، که خود درواقع، یک دایرةالمعارف تخصصی مختصر در حوزه علوم سیاسی است، شامل مقالات کوتاهی درباره شخصیتها، پاره های از مفاهیم و جنبشهای ناسیونالیستی در کشورهای مختلف دنیاست و نقش یک مرجع فوری و دم دستی (quick reference) را دارد. در این جلد که به نوعی مکمل جلد اول است حدود ۷۰۰ مدخل آمده است. نگاهی به سرگذشتنامه های این جلد نشان می دهد که افراد بدون توجه به ملیت، جنسیت، شغل و تخصص، و دین انتخاب شده اند و ملاک انتخاب فقط نقشی بوده که مستقیم یا غیرمستقیم در ارتباط با ناسیونالیسم داشته اند. چون سرویراستار و هیأت مشاوران علمی این دایرةالمعارف، ناسیونالیسم را «ایدئولوژی» نمی دانند، و بیشتر آن را یک رویکرد یا نحوه تفکر به حساب می آورند، پس جای تعجب نیست که در جلد دوم شاهد طیفی هستیم که یک سر

آن ماندلا است و گاندی، نهرو، سوکارنو و بعد چرچیل و جورج واشینگتون و بعد سیلیوس و آیزنشتاین، تا می‌رسیم به جباران زمانه چون پینوشه، میلوشویچ، استالین، موسولینی، و هیتلر. شرح حال هر یک به‌طور مختصر آمده و از نقشی که در ارتباط با ناسیونالیسم داشته‌اند صحبت شده است. حتی شرح حال چند تن از رهبران سرخپوستان آمریکا نیز در این جلد درج شده است.

* * * * *

با عنایت به مفصل بودن مقالات دایرةالمعارف، تنظیم مجلدات اول و دوم ترجمه فارسی آن به صورت الفبایی صورت گرفته است تا دسترسی خواننده به مطالب آن به سهولت انجام پذیرد. ساختار هر مقاله به این شرح است:

- مدخل مقاله
 - نام نویسنده (و نام مترجم در ترجمه فارسی)
 - خلاصه (در حکم فهرست مندرجات مقاله است)
 - اصطلاح‌نامه (حاوی اصطلاحات مهم و بنیادی مقاله همراه با توصیفی کوتاه)
 - متن مقاله
 - ارجاعها (ارجاع «نیز نگاه کنید به» به سایر مقالات جلد اول دایرةالمعارف که با مقاله مورد نظر در ارتباطند)
 - صورتی از منابعی که می‌تواند برای کسب اطلاعات بیشتر مورد استفاده خواننده قرار بگیرد.
- به‌منظور کمک و یاری به خواننده و مراجعه‌کننده کتاب، نمایه‌ای حاوی اسامی افراد، مفاهیم و موضوعات فرعی، و اسامی کتابها در آخر کتاب آمده است. این نمایه فقط برای مقالات مفصل جلدهای اول و دوم تهیه شده است.

* * * * *

در ترجمه و تنظیم و تدوین متن فارسی با مشکلاتی چند روبه‌رو بودیم:

۱. مقالات کتاب - بخصوص در جلد اول - بسیار تخصصی و سنگین نوشته شده‌اند و در پاره‌ای از موارد اطلاعات آنها فشرده است و یا نیاز به دانش قبلی در آن حوزه دارد. این فشردگی اطلاعات و تخصصی بودن آنها کار ترجمه و ویرایش را دشوار می‌نمود. خوشبختانه بهره‌گیری از مترجمان کارآمد و متخصص مشکل گشا بود. هرچند که از آهنگ سرعت کار می‌کاست.

۲. همان‌طور که گفته شد، در این کتاب، از افراد و شخصیت‌های همه کشورهای و مناطق جهان نام برده شده است. از این رو، یافتن ضبط صحیح آن اسامی کاری مشکل بود. تلاش زیادی شده است تا با بهره‌گیری از منابع تخصصی - در زبان‌های فارسی و انگلیسی - و مشاوره با اهل فن و در صورت امکان افراد فرهیخته‌ای از اهل آن زبان بر مشکلات ضبط اسامی فائق آییم. احتمالاً هنوز هم چنین

مشکلاتی در اسامی مندرج در کتاب وجود دارد که امیدواریم با راهنمایی خوانندگان و مراجعه کنندگان کتاب آنها را نیز اصلاح نماییم.

۳. در مورد اصطلاحات نیز چنین مشکلی وجود داشت. پاره‌ای از اصطلاحات به دو یا چند صورت وارد زبان فارسی شده‌اند و در بعضی موارد با اصطلاحی برخورد می‌کردیم که یا برای نخستین بار بود که به زبان فارسی راه می‌یافت و یا ترجمه عین آن برای بسیاری از فارسی‌زبانان مبهم بود، که آنها را - به‌ناچار - تغییر دادیم. مثلاً Continental Congress که ترجمه لغوی آن «کنگره قاره‌ای» است. اما چون منظور کنگره‌ای است که مهاجران در سرزمین آمریکا - در زمانی که مستعمره انگلیس بود - تشکیل دادند، به «کنگره مهاجران» یا «کنگره مهاجرنشینها» ترجمه شد.

در بعضی موارد که ترجمه فارسی اصطلاحاتی برای پاره‌ای از دانشجویان و دانش‌پژوهان علوم سیاسی ناآشنا بود، در متن - در بین دو قلاب - آن اصطلاح به‌طور مختصر تعریف شده است.

* * * * *

شک نیست که ترجمه و ویرایش و انتشار چنین اثری که می‌تواند راهگشای دانشجویان و استادان در حوزه علوم اجتماعی، متخصصان و کارشناسان، روزنامه‌نگاران و علاقه‌مندان به علوم سیاسی باشد، آن هم در مدتی کوتاه خالی از اشکال نیست. از مراجعه کنندگان و خوانندگان کتاب تقاضا داریم موارد اشکال و نارساییها را یادآور شوند تا در ویرایشهای بعدی اصلاح گردد.

سرپرستان ترجمه فارسی

کامران فانی - نورالله مرادی - محبوبه مهاجر

سیاسنامه

ترجمه و انتشار کتابی چون دایرةالمعارف ناسیونالیسم بدون کار شدید و دلسوزانه گروهی از مترجمان، ویراستاران و عوامل تولید کتاب و حمایت بیدریغ مدیران علاقه‌مند امکان‌پذیر نخواهد بود. جادارد از تک‌تک آنها نام ببریم و سپاسگذاری کنیم، لیکن چون امکان چنین مهمی وجود ندارد به ذکر نام بعضی از آنها قناعت می‌کنیم:

۱. نخست مترجمان و ویراستان کتاب که با همدلی و صمیمیت فراوان و با عشقی که به فرهنگ این سرزمین داشتند مقالات را به فارسی ترجمه یا ویرایش کردند. برآستی که اگر چنین عشق و علاقه‌ای به این آب و خاک و این ملت نبود ترجمه چنین مقالات سختی نیز به انجام نمی‌رسید.
 ۲. جناب آقای علیرضا معیری، معاون محترم آموزش و پژوهش وزارت امور خارجه که در همه مراحل کار از حمایت و پشتیبانی ترجمه و انتشار چنین کتابی فروگذار نکردند.
 ۳. جناب آقای دکتر رضا نظراهوری، مدیر کل محترم اسناد و خدمات پژوهشی وزارت امور خارجه، در تمام مراحل کار یار و همراهان بودند.
 ۴. جناب آقای غلامرضا علی‌بابایی که یک بار به طور کامل متن کتاب را بازخوانی کردند و نکات مهمی را یادآور شدند. چون ایشان چند کتاب مرجع ارزنده در حوزه علوم سیاسی و تاریخ تألیف کرده‌اند، بخوبی با مشکلات تهیه و ترجمه این گونه از کتابها آشنایی دارند.
 ۵. جناب آقای داود چرمی، رئیس مرکز چاپ و انتشارات وزارت امور خارجه که اگر همراهی و کمک ایشان نبود، این کتاب چاپ و منتشر نمی‌شد.
 ۶. جناب آقای سید محمود بنی‌فاطمی که سرپرستی حروف‌نگاری و صفحه‌آرایی را برعهده داشتند.
 ۷. جناب آقای فرهاد طلوع کیان که در مراحل مختلف اجرایی کار - تا آماده‌شدن متن فارسی برای ارسال به چاپخانه ما را یاری و کمک کردند.
- از همه این بزرگواران سپاسگذاریم و قدر محبت‌های آنها را می‌دانیم.

سرپرستان ترجمه فارسی

کامران فانی - نورالله مرادی - محبوبه مهاجر

دیباچه

مجموعه‌ای که در پیش روی خوانندگان ارجمند فارسی زبان قرار دارد، دومین سلسله از دایرةالمعارف‌های تخصصی است که در پی چاپ و نشر دایرةالمعارف دموکراسی توسط کتابخانه تخصصی وزارت امور خارجه به زیور طبع آراسته شده و در دسترس همگان قرار می‌گیرد.

استقبال کم‌نظیر از دایرةالمعارف فوق‌الذکر باعث شد تا دفتر حاضر که به مدد هزاران جلد کتاب مرجع و توسط اساتید و متخصصان فن به رشته تحریر درآمده است، به همت گروهی از مترجمان و ویراستاران زبده به زبان فارسی ترجمه شده و با تلاش‌های مستمر کارشناسان این معاونت به صورتی که شایسته فرهنگ این مرزوبوم باشد، در اختیار دانش‌پژوهان عزیز قرار گیرد.

در این مجموعه ناسیونالیسم در ارتباط با مفاهیمی چون انقلاب، امنیت، باستان‌شناسی، تاریخ، جنسیت، جنگ، سرمایه‌داری، فاشیسم، فرهنگ، مارکسیسم، مدرن‌سازی، نظریه سیاسی و... مورد بحث قرار می‌گیرد.

به باور صاحب‌نظران، مفهوم ناسیونالیسم را در ساده‌ترین تعریف آن می‌توان با «عشق به میهن» مترادف دانست، که دارای وجوه مثبت و منفی است. در مفهوم مثبت آن دولتهای ملی برای بسیج مشارکت توده‌ای به احساسات ناسیونالیستی متوسل می‌شوند؛ و در بعد منفی یا نوع افراطی ناسیونالیسم، یعنی «ناسیونال سوسیالیسم» انحصاری، ستیزه‌جویانه، توسعه‌طلب، و بیگانه‌ستیز روبه‌رو هستیم که «فداکاری برای ملت» را براساس «برتری نژادی» تعریف کرده و آن را تحت هدایت بی‌چون و چرای رهبر یک حزب غیردموکراتیک و انحصارطلب قرار می‌دهد.

از منظر اقتصادی، ناسیونالیسم از یک سو می‌تواند تحصیل‌کننده توسعه و مدرن‌سازی و انگیزه‌ای برای بهبود سطح زندگی توده‌ها باشد و در نهایت نیرویی مثبت برای توسعه بکار آید. از سوی دیگر ناسیونالیسم می‌تواند فرایند توسعه ملی را به بن‌بست بکشاند. این جنبه تاریک ناسیونالیسم وقتی رخ می‌دهد که تقسیم‌بندی‌های ملی چنان عمیق باشند که نه تنها مدرن‌سازی و توسعه اقتصادی را متوقف سازند، بلکه به نابودی آن بیانجامد.

اکنون که جهان به هزاره جدید گام نهاده است، بشر با شگفتی توأم با آزردهی خاطر به تناقضات باورنکردنی سده پیشین می‌نگرد که بیش از هر قرن دیگر شاهد توسعه مادی در سطح جهانی و افزایش شمار دولتهای ملی تازه استقلال یافته بوده است.

به عقیده صاحب‌نظران، با برچیده شدن طومار قدرتهای استعماری در آسیا، آفریقا و آمریکای لاتین، ملتهای بسیاری به استقلال و حق تعیین سرنوشت دست یافتند. به‌رغم این تحولات، روی دیگر سکه نشان می‌دهد که در صد سال گذشته، بیش از تمام تاریخ بشر، شاهد ویرانی و نابودی بوده‌ایم و این

ویرانی و مرگ که میلیونها نفر از ابناء بشر را به کام سهمگین خود کشید، بیشتر نتیجه ناسیونالیسم بوده است.

اکنون که به یاری خداوند متعال، فرایند چاپ و نشر این مجموعه به سر آمده است، جا دارد تا از کلیه افرادی که هر یک به نحوی از انحاء در شکل‌گیری آن نقش داشته‌اند، تشکر نماید. برخی از این عزیزان عبارتند از:

جناب آقای سیدصادق خرازی معاون وقت آموزش و پژوهش، جناب آقای دکتر رضا نظراهوری مدیرکل مرکز اسناد و خدمات پژوهشی، جناب آقای داود چرمی رئیس مرکز چاپ و انتشارات، جناب آقای غلامرضا علی‌بابایی محقق و صاحب‌نظر. تلاش مضاعف همگی این عزیزان بود که این مهم به سرانجام رسید و مجموعه حاضر به زیور طبع آراسته شد.

در پایان از خوانندگان گرامی استدعا دارد تا از سر صدق و صفا، کاستی‌های مجموعه حاضر را یادآور شوند، باشد که در چاپ‌های آتی به نحو مقتضی مورد اصلاح قرار گیرد. توفیق همگی را از ایزد منان خواستار است.

علیرضا معیری
معاون آموزش و پژوهش

فهرست

۶۷	آفریقای شمالی	هفت	پیشگفتار
	نوشته یحیی اچ زبیر و استفن زیونس	یازده	سپاسنامه
	ترجمه محمد حسین آهویی	سیزده	دبیاچه
		پانزده	فهرست
۸۷	آمریکای جنوبی و مرکزی	نوزده	فهرست موضوعی
	نوشته ناتانیل ویداد گوتی پریز		
	ترجمه فریدون مجلسی		

ا - الف

۱۰۵	آمریکای شمالی	۳	آسیای جنوب شرقی
	نوشته شایلا کروچر		نوشته لستر ادوین ج. روئیس
	ترجمه فریدون مجلسی		ترجمه فریبرز مجیدی
۱۲۹	اروپای شرقی	۱۵	آسیای جنوبی
	نوشته لانی ر. جانسون		نوشته عایشه جلال
	ترجمه هرمز همایون پور		ترجمه منوچهر بیگدلی خمه
۱۶۱	اروپای غربی	۳۵	آسیای شرقی
	نوشته لیا گرینفلد		نوشته کوین م. دوک
	ترجمه هرمز همایون پور		ترجمه منوچهر بیگدلی خمه
۱۷۷	اقتصاد و ناسیونالیسم	۵۵	آفریقای جنوب صحرا
	نوشته مارتین سی. اشپکالر		نوشته والتر اس. کلارک
	ترجمه منوچهر بیگدلی خمه		ترجمه منوچهر بیگدلی خمه

۳۱۹	توسعه	۱۹۵	امپراتوریه‌ها و امپریالیسم
	نوشتۀ مینا اسپنسر و جان بچر		نوشتۀ هندریک اسپرویت
	ترجمۀ محبوبه مهاجر		ترجمۀ پرویز همایون‌پور
		۲۰۹	انقلاب
	ج		نوشتۀ مارک ن. هاگویان
۳۴۱	جامعه‌شناسی		ترجمۀ منوچهر بیگدلی‌خسته
	نوشتۀ ولینکو وویاچینج	۲۲۳	ایدئولوژی
	ترجمۀ محبوبه مهاجر		نوشتۀ مارک ن. هاگویان
۳۶۵	جغرافی		ترجمۀ احمد علیقلیان
	نوشتۀ رابرت ج. کایزر		
	ترجمۀ هرمز همایون‌پور		ب
۳۸۵	جنسیت و ملت	۲۴۱	باستانشناسی و ناسیونالیسم
	نوشتۀ نیرایووال - دیویس		نوشتۀ فیلیپ کول
	ترجمۀ محبوبه مهاجر		ترجمۀ منوچهر بیگدلی‌خسته
۴۰۱	جنگ و امنیت		پ
	نوشتۀ رادنی بروس هال		پسامدرنیسم
	ترجمۀ فریدون مجلسی	۲۵۵	نوشتۀ ریچل واکر
	ح		ترجمۀ محبوبه مهاجر
۴۱۵	حقوق بین‌الملل		ت
	نوشتۀ هرست هانوم		تاریخ
	ترجمۀ فریدون مجلسی	۲۷۵	نوشتۀ رونالد گرگور سونی
	خ		ترجمۀ حسین کمالی
۴۳۱	خاورمیانه	۲۹۹	تاریخ اقتصادی ناسیونالیسم
	نوشتۀ هیلل فریش		نوشتۀ مارتین سی. اشپکلی
	ترجمۀ هرمز همایون‌پور		ترجمۀ منوچهر بیگدلی‌خسته

خسونت	۴۵۱	ز	زادبوم و ناسیونالیسم نوشته اورن یفتاخل ترجمه فریروز مجیدی	۵۷۵
دموکراسی	۴۷۱	س	سازمانهای فراملی نوشته مایکل لوکاج ترجمه فریدون مجلسی	۵۹۷
دولت	۴۹۱	ع	علم و فناوری نوشته پل جوزفسون ترجمه احد علیقلیان	۶۴۱
دین	۵۱۵	ع	علوم سیاسی نوشته دیوید د. لیتین ترجمه پری آزدmond (مختاری)	۶۶۱
روزنامه‌نگاری	۵۲۱	ف	فاشیسم و ناسیونالیسم نوشته پیترو سوگر ترجمه نورالله مرادی	۶۷۷
ملت	۵۶۱	ف	فرهنگ پژوهی نوشته فیلیپ اسمیت و بردوست ترجمه مجوبه مهاجر	۶۸۹
روسیه و اتحاد شوروی	۵۴۱	ف	فاشیسم و ناسیونالیسم نوشته پیترو سوگر ترجمه نورالله مرادی	۶۷۷
نوشتۀ ایان مارکم ترجمۀ مجدالدین کیوانی				
نوشتۀ رونالد ر. شنور ترجمۀ نسرین طباطبایی				
نوشتۀ جان ج برویلی ترجمۀ محمد حسین آهونی				
نوشتۀ استفورد لاکوف ترجمۀ پری آزدmond (مختاری)				
نوشتۀ مارک. آر. بیسنجر ترجمۀ احد علیقلیان				
نوشتۀ لیاگرنفلد ترجمۀ نسرین طباطبایی				

ل ۸۱۵ نظریه تکاملی

نوشته دیوید گوتسه

۷۰۷

لیبرالیسم

نوشته مارک هوگارد

ترجمه پری آزمونند (مختاری)

۸۳۳ نظریه سیاسی

نوشته اندرو وینست

ترجمه پری آزمونند (مختاری)

م

۸۵۵ نمادهای ملی

نوشته ویتنی اسمیت

ترجمه نسرین طباطبائی

۷۳۳

مارکسیسم

نوشته اِرو لونه

ترجمه فریبرز مجیدی

ه ۷۵۱

مدرن سازی

نوشته لوسین و. پای

ترجمه محبوبه مهاجر

۸۶۵ هنر و فرهنگ

نوشته دیوید اِو. فینر

ترجمه نسرین طباطبائی

۷۶۵

مردم شناسی

نوشته اندرو ویلفورد

ترجمه فریبرز مجیدی

ن

۷۸۹

نظام جهانی سرمایه داری

نوشته گئورگی درلوگیان

ترجمه محبوبه مهاجر

ضوعی

اقتصاد و ناسیونالیسم
 یاستانشناسی و ناسیونالیسم
 پسامدرنیسم
 تاریخ
 تاریخ اقتصادی ناسیونالیسم
 جامعه‌شناسی
 جغرافی
 جنسیت و ملت
 علوم سیاسی
 فرهنگ پژوهی
 مردم‌شناسی
 نظریهٔ تکاملی

آسیای جنوب شرقی
آسیای جنوبی
آسیای شرقی
آفریقای جنوب صحرا
آفریقای شمالی
آمریکای جنوبی و مرکزی
آمریکای شمالی
اروپای شرقی
اروپای غربی
خاورمیانه
روسیه و اتحاد شوروی

امپراتوریا و امپریالیہ	۱۷۷
انقلاب	۲۴۱
ایدئولوژی	۲۵۵
توسعه	۲۷۵
جنگ و امنیت	۲۹۹
حقوق بین الملل	۳۴۱
خشونت	۳۶۵
دموکراسی	۳۸۵
دولت	۴۶۱
دین	۴۸۹
روزنامہ نگاری	۷۶۵
ملت	۸۱۵

زادبوم و ناسیونالیسم	
سازمانهای فراملی	
علم و فناوری	۳
فاشیسم و ناسیونالیسم	۱۵
لیبرالیسم	۳۵
مارکسیسم	۵۵
مدرن سازی	۶۷
نظام جهانی سرمایه داری	۸۷
نظریه سیاسی	۱۰۵
نمادهای ملی	۱۲۹
هنر و فرهنگ	۱۶۱
	۴۳۱
	۵۴۱

190
Y.9
Y2Y
Y19
F.1
F10
F01
FV1
F91
010
0Y1
0F1
0Y0
09Y
F01
FVY
Y. Y
Y31
Y01
Y89
Y3Y
Y00
Y00